

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

№ 23.

Београдъ 9. Юнія.

1845.

СВОЈОЈ БРАЋИ СЛАВОНЦИМА.

Ой Славонци! браћо драга,
 Славонія — красанъ станъ —
 Пуна сваки земны блага,
 Воююћи ноћ и данъ,
 Задобы намъ стары снага,
 Кивногъ люто кршећ' врага.

Тай одъ нинногъ мача њ пад'о,
 К'о одъ косе златанъ класъ,
 Ёрѣ врвише тамо радо,
 Кудъ њ позва славе гласъ,
 Цару, отечеству верни
 Ти юнаци безпримерни.

Па племену деди славни
 Предаше аманетъ драгъ:
 „Вы будите нама равни,
 Па све, — коимъ грози врагъ, —
 Одъ домовине вамъ миле
 Одбійте сложо силе.“

Отачбино наша славна!
 По теб' тече млеко, медъ;
 Раю ты си посве равна:
 Та неће ти нанетъ вредъ
 Подлый душманъ, док'-годъ искра
 Старе крви у намъ игра....

Ты с' Славонче храбрый тако
 Осећати дужанъ садъ,
 Живоанъ да ти сладко
 Незамене горкій ядъ,
 Ёрѣ се спрема вукъ изъ шуме,
 Да т' милину твою узме.

И ты еданъ, Сремче милый!
 Нетуђи се брата твогъ,

Съ кимъ ћешъ свакој подлой сили
 Противстати врага злогъ;
 Тко те на то води, неће
 Да у дому имашъ среће —.

Смрди риба текъ одъ главе,
 Па тай друге труе смрадъ;
 Тако темель среће праве
 Подрива намъ вражій гадъ. —
 Те већ неста: садъ по стази,
 Врстна глава правой гази.

Пробуди се! садъ е време,
 Да неступи врагъ у Сремъ;
 Чувай мило стары слеме,
 За коимъ ти вазда мремъ:
 Отца краљ ти посла благъ,
 Свемъ Славянству кой е драгъ.

Та увиди и ты веће,
 Да њ у слоги само моћъ,
 И да безъ те нема среће,
 Већ насъ крие тамна ноћъ;
 Напредакъ е, гдн е слога,
 Красанъ даракъ вышнѣгъ Бога.

Слогу люб'мо, браћо мила!
 И градимо дворе той;
 Драга майко! у той с'сила,
 Те ми млекоу брата дой:
 Отачбине нека праву
 Онъ витежки брани славу.

Рушитель'ма наше слоге
 Заданмо смртный страхъ,
 Обраћајмо одъ ти млоге
 И у самый ситный прахъ:
 Кадъ пшеница буде чиста,
 Небоймо се врага триста. —

Садъ Славонче верну руку
 Брату ты Рвату дай,

Па пригрли съ њиме сурку,
Брани нашегъ дома гай;
Некъ се хвата у то коло,
Робъ быт' кой-годъ небы вол'о.

Славе сыне! ниси створенъ,
Да робуешъ цео векъ,
Да ти до-век' снажанъ коренъ
Гадный таре ланца звекъ;
Та то неће благий Богъ;
Кои хоће, ништи тогъ.

Густъ незнания ово сада
Оставли и тебе мракъ,
Већ Минерва баца рада
Просвештени на те зракъ:
Свашта свое има време;
Кадъ то дође, спада бреме. —

Ам' юнаци! веру даймо,
Да на дома милый прагъ
Нигда явно, а ни тайно
Неће ступит' кивный врагъ,
Докъ у нама крви има;
Смрть некъ за домъ мила ѡ свима.

Та болъ е и у ладный
Свалити се славно гробъ,
Него више быти гадный
Свакояка света робъ;
Већ е дошло браћо време,
Да процвета славско племе.

Пригрлимо умне маче,
На бранимо мильи родъ;
Сложно само! на све яче
Успеватѣ слоге плодъ;
Безъ те ће насъ душманъ трти,
Предати ах! горкой смрти.

Славске текъ ће онда славе
Появит' се дичаеъ цветъ,
Кадъ озари слоге праве
Зракъ славянскій цео светъ,
Тад' ће живит' златно време
Сво прегрдно славства племе!!

У Пешти.

Еданъ Фрушкогорацъ.

ПОСТАНАКЪ БЕСТРЕБОЛА (ОСТРЕЧ- КОГЪ ЕЗЕРА).

(Народно причаѣ, саобштено Годоромъ Влаишеъ.)

У области турскогъ царства у Европи у
пашалуку Солунскомъ, близу кодъ вароши Во-

дена лежи езеро Бестреболъ, кое се одъ Во-
дена у дужини къ западу протеже до дваде-
сетъ и четири сата дугачко, а гди-гди текъ
два сата широко, између велики свудъ у о-
коло планина, и кое е овимъ случаемъ постало:

У време царствования србскя царева Нема-
ня, на истомъ мѣсту реченогъ езера, близу края
дужине одъ запада, у по среде долине плани-
на, обколяваюћи и држећи у себи езеро, была
е една варош доста знаменита, коя се звала
Острецъ, и у којой су пола Бугари, а пола
Срби обывавали, найпре подъ облашћу Бугара,
па после Срба. Све то до долаза Турчина у Ев-
ропу. И кадъ е Турчинъ већ отео био одъ
Грка нѣка мѣста, и почео заваявати нѣке пред-
ѣле србскогъ и бугарскогъ царства: были су
у истой вароши Острецу нѣки братъ и сестра,
врло богати, неимаюћи ни отца ни матере, кои
за душу отца и матере договоре се, да какву
задужбину обое, свако за се, учине. На кое
сестра, по свомъ християнскомъ закону, почне
да зида цркву у вароши, и одну кулу далеко
изванъ вароши у планини, по обичаю богаты
людиѡ ондашнѣгъ времена. Братъ на ово рекне
сестри: „Премъ да ми е по дужности християн-
ской прече, да цркву сазидамъ, или што друго
да учинимъ, задужбину чинѣћи; но предвидѣћи,
како ће намъ на скорѡ време доћи, да ће Тур-
чинъ и нашу варошъ освоити, коимъ ће се слу-
чаемъ сва слава християнска, у задужбинама, и
другимъ редовима по закону чинѣна, разруши-
ти; тако и сама твоя црква: за то волимъ одну
цамию сазидати, кою знамъ да Турци неће раз-
рушити; но јоштъ ће ме благосивати: и тако
ће после на много вѣкова моя задужбина цвѣ-
тати. А да бы и одъ самы Християна иста ца-
мия почитована и чувана была: узидатѣ у зидъ,
унутра у цамии, нашега светога Пантеліе икону,
и надъ њомъ ћу написати проклетство тур-
скимъ и србскимъ словима: да свакій онай буде
проклетъ, кои исту икону одавде извади.“ Се-
стра на ово опетъ одговори брату: „Ты зидай
и чини задужбину шта ти е воля; а я што самъ
почела чинити, хоћу и да учинимъ; пакъ ако
знано nebude людина, быће Богу.“ И тако по-
сле краткогъ времена, учине свако по својой
вољи задужбину: сестра сазида цркву у вароши
и кулу, као што е почела; а братъ, не далеко
одъ вароши, у истой долини, на врху едногъ
подгорія, готово високогъ као и околне пред-
речене планине, сазида цамию, као што е и
казао.

Умѣсто време суштествовања предречене вароши, текла е покрај нѣ една рѣка, која е, на далеко два сата одъ вароши, падала у едну пропасть земну, подъ великомъ стѣномъ едне планине, и која и данасъ изподъ куле у езеро утиче. Выше речене пропасти, на планини быле су осозите добре паше за стоку, гди еданъ житель варошкй, одма выше пропасти, сагради себи еданъ станъ за овце. Други пакъ стану га зато укоравати, што е онъ самъ на онаковомъ добромъ мѣсту саградио станъ, и почну да му га развалюю. Онъ, за недати нѣма свою муку и трудбу покварити, а и добро мѣсто му онъ лико за пашу неотети, кое е онъ већъ првй за свое узео, стане се противити. Ови опетъ, за изпунити по своемъ простоумію свое намѣренѣ, стану нѣга, и нѣгове чобане бити, и на силу станъ разграфивати. И тако мало по мало сваѣаюћи се, у такову наипосле ярость дођу, да деветъ нѣи мртвы убіены буду. Чувши ово старѣшине вароши, одма са осталимъ жителяма ту дотрче, да виде оно жалостно позоріе себичности и лудости; и кадъ дођу тамо, и разуму одъ едного чобанина, кои е ту близу чувао овце, и савъ горенаведеный случай мртвы видію, и чуо, шта е и како е съ нѣма было, и кое исте мртве побію; и кудъ су исти после побѣгли: одма пошлю за нѣма што може бити брже потеру, те ій ухвате и окую, и у тавницу метну; а оно мѣсто пронађу после да е проклето, збогъ оне ту на близу пропасти, зато, што се выше пута кодъ исте пропасти погубель жалостна людій случила; те за то заклуче, да сви варошани све свое овце одма пострижу, и съ ономъ вуномъ да пропасть ону загуше, да бы се съ отимъ проклетство оданде одбило, и нѣма зла ненаносило. На ово варошана драговольно одма сви пристану, као за свою помоћ, те острижу овце, и кое великимъ каменѣмъ, кое земльомъ и вуномъ навале, и загуше тврдо пропасть тако, да одма рѣка сва се одбѣи одъ пропасти, и разліе се по долу ономъ планина, у комъ е варошь; и немаюћи у планине и крозь планине друга пута, крозь кои бы пролазила, будући да исту долину, као што е речено, на двадесетъ и четири сата у дужини, а у ширини на два сата свудъ у наоколо високе планине обколяваю, стане мало по мало тако растити наводнѣніемъ своимъ, да за кратко време и саму варошь почне у себе гутати; на кое жители нѣни, сами томе узрокъ будући, и у плашивши се пропасти, разбѣгну се са покретнимъ добрама по околной планини, гдѣ и садъ нѣина селишта у наоколо езера стое. Рѣка овако наливаюћи долину своимъ наводнѣніемъ за кратко време сву долину до врха планине навуци, и варошь сву у себе сгута, те се изъ тога езеро Остречко, а после подъ Турцима ѣе-

стреѣоле назове. Затимъ езеро, ухвативши свой путь къ истоку на планине, у едну пећину почне сливати се, и одатле крозь землю на ону страну планина у равнице протицати, и на тай начинъ свой првй видъ рѣке опетъ добѣе, те тако и данасъ тече преко велики стѣна и подгорія доле крозь равницу покрај едне вароши велике, зване по предреченому Воденъ, добывши име одъ исте рѣке, будући се и она тако зове.

Тако црква одъ напредъ казабе сестре буде у води упропаштена съ вароши, но не нѣва важность; а кула іой, као знакъ добротворства, бывши выше вароши у планини, остане нерушима и до данасъ, покрај кое она рѣка тече, као што е напредъ казано, што езеро прави. Цамія брата опетъ исте сестре, будући сазида на онако високомъ мѣсту, остане упропаштена одъ езера, која и данасъ у нѣму као неко чудо стои. Турци е све единако обдржаваю, и у ню иду на кланяњ у лаѣицама.

ПРИЛОГЪ ЗА ИСТОРИЮ СРБИЕ.

П А С О Ш Ъ.

Даємъ свакомъ на знањ, како именоватый Янько Ягнилацъ имаде допуштенѣ да може свободно еданъ целецъ волова претерати на Остружничкой скели, коимъ я одъ мене писмено даємъ болшего верованія ради — — — — и како се овай целецъ говеда 120. глава на овай пасошь претера, таки да се одузме овай пасошь. На выше да негітуе.

У Ђуприн 5. Септем. 1807.

КАРАБОРЪЕ ПЕТРОВИЊЪ,
Врхов. Срб. Командантъ.

С И Т Н И Ц Е.

Нека свакій тражи оно, што е за отечество најболѣ; ербо кадъ е отечеству добро, и нѣму ѣе добро бити.

Онай, кои люде тако описуе, као што есу, нека се непада да ѣе му споменањ поставити.

Свагда говори оно, што мыслимъ, и тако нећешъ нагда оно мыслити, што несмешъ казати.

Пакостанъ се човекъ нигда веѣма нера-
дуе, као онда, кадъ види да нѣговъ неприятель
страда.

Многе се душевне болести тако исто ма-
ло покренути могу съ мекимъ средствама, као
што се и нѣке тѣлесне болести безъ снажногъ
потреса немогу излечити. — Сатира дакле ви-
ди се, да е у моралу тако исто нужна, као годъ
што е помешаный отровъ у лѣкаріи.

Величателъ е подобанъ добошу, кои прем-
да много уке и буке прави, ал' е изнутра шу-
паль.

Болый е и паметанъ неприятель, него глупъ
приятель.

Великими се заслугама мале погрѣшке о-
праштаю.

Природа намъ е дала вино више за лѣка-
рїю, него за свагдашній напитокъ. — Она му
е снагу дала, да се надъ онима освети, кои га
неумѣрено пїю.

Нетреба бити у моди нити првый, нити по-
следній. Нека се свакій по свомъ станю одѣ-
ва. — Само будале себе по одѣлу цѣне. — Раз-
уманъ човекъ избѣгава сваку особитость у о-
дѣлу; дѣца се само траже у томъ показати.

Човекъ, кои е безъ постоянства, може се
само женама допасти, — а и то не свима.

Кодъ дѣце е една одъ најячи страстїй, лю-
бопытство.

Да су дѣца болъ воспитавана, небы нѣки
люди тако рѣвали были.

Завистъ е пре супружества рана, а у су-
пружеству е смртный отровъ за любовь.

Духъ отчинъ може кѣриномъ духу пользо-
вати, но любовь материна мора їой срце сохра-
нявати.

Она жена, коя нигда незна шта ће у кући
радити, врло често у искушенїе пада, да ванъ
свое куће какво зло уради.

Среѣнно супружество најболя е свена, ко-
їомъ е Богъ люде на животъ скопчао. — Тко
неоженїиъ умре, тай е само половину живїо.

Любовъ и миръ, то су два еднака дѣтета,
коя се свакій часъ у сїграню сваѣаю.

Люди се срамоте суза. Никомъ нїе мило,
да га познаду да е плакао, а то е башъ знакъ
човечества.

Д. Аврамовићъ.

С М Р Т Ъ

СВЕТОЗАРА ІОВАНОВИЊА,

Слушателя II. год. философїе,

у име нѣговы другова
оплакуе

ЂОРЂЕ ЦЕНИЊЪ.

Докле ће небо надъ нам' еврїѣствоват',
Докле ли судба маѣя бити нам',
Докле ли млади да идемо
Тамнила вечна та клетомъ цару?

Надеже Србства неразвитъ пунолякъ
Када ће едномъ цветат' и остати?
Кадъ ли ће Србинъ диѣи главу,
Просвете храмѣ сазидат' кадъ ли?

Смртъ грозна стїже едного све за другимъ,
Текъ што кой себе самога позна мал',
Сурва га доле и однесе
Тамо, одакле неврати с' нигда.

За Србство перо неда му подрезат',
Неда му мысли сбират' за Србинство,
Неда ни жарку любовь къ нѣму
Свету показат', уздигнут' Срба.

Ахъ, Светозаре, друже прелюбезный!
Ова башъ коцка и тебе постиже,
Судба те црва бацн доле,
Рана да будешъ црвиѣу, муви;

Срце ти само за Србство бїоѣе,
И очи само гледеѣе Срба цѣль,
Руке и уде све за Србство
Радеѣе трулежи земной даде.

Одъ отца, майке, браѣе и другова
И одъ свы знаны навекъ те одвои,
Та све у жалость, тугу свали,
Црнымъ одѣломъ и флоромъ обви. —

Ахъ душе! милогъ друга Светозара,
Лети, узлети Божїгъ до престола!
Билъ и цвеѣе райскогъ поля,
Твою сву дражестъ и блескъ му подай.

Нека онъ туна младость баръ проводи,
И некъ с' блаженства вечна удостои:
Када га земны свы радостїй
Паклена коса за свагда лиши.

А вы о души! были гди драго му,
Та ма у бурам' морским' ил' воздуху,
Јвите Зару, да му друзи
Нѣговой любви къ Србинству слѣде.

Нѣгово дично име охъ! Светозаръ
Изъ срца нашегъ неѣе се изгладит',
Живитѣе докъ е верны друга,
Докъ е и Срба, и докъ е света!

Учредникъ Милошъ Поповићъ.

Издано и печатано у Правителственой Книгопечатни у Београду.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА